

AND

HENK,

DIT VOND IK IN EEN
KNIPSSELARCHIEFJE.

GROET,

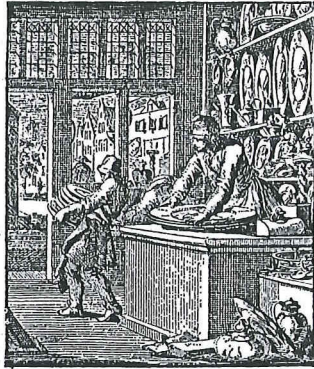
De tinnegieter nu

Het begon in 1898. De vader van de heer H. Tollenaar sr. had zijn zoon, toen hij jong was, „op een ambacht gedaan”, en als tinnegieter vestigde hij zich in dat jaar te Zwolle. Na de eerste wereldoorlog besloot hij zijn bedrijf naar Buiksloot te verplaatsen. Een wijs besluit dat van economisch inzicht getuigt, want zijn tinnegieterij kwam toen in het centrum van de handel te liggen. Wat later verhuisde het bedrijf naar de Laanweg en kwam in verband met de bouw van de IJ-tunnel een jaar of zes geleden terecht in de huidige behuizing, Asterweg 36 in Amsterdam-Noord. LOCH, TOLLENAAR & Co. staat er op de voordeur van het mo-

gedreven, brengt de bezoeker weer tot de werkelijkheid terug. En die werkelijkheid is een van de weinige tinnegieterijen in ons land waar dit ambacht nog daadwerkelijk wordt uitgeoefend, met een zeer levendige export naar de Verenigde Staten, Canada, België en Zwitserland. Momenteel staat het bedrijf onder leiding van de heer J. Blauwboer (64) en de heer H. Tollenaar (54), kleinzoon van de oprichter. Aan mechanisatie is ook in dit bedrijf natuurlijk niet te ontkomen. Het merendeel der werkzaamheden geschiedt nog met werktuigen waarvan de gezellen der gilden zich in het verleden ook bedienden. Waar vroeger echter aan de draaibank — waar het ruwe gegoten tin werd gepolijst — meestal een oud-koloniaal dankzij een hoeveelheid genever de hele dag gelaten aan het „grote wiel” stond te draaien, snort nu een machine.

De Tinne gieter.

Soekt in u zelf den Schat, Van't aller schoone Vat.

Den aardren berg, van vlees en bloed,
Heeft schoone glans in Zyn gemoed,
In dien de Mens daar naa woud Mynen;
Gelyk hy anders is gesint
En blinkende Metaalen vindt,
Die uit de Nacht, in't Licht verschynen.

derne gebouw. Wanneer men de voordeur binnen gaat, doet niets vermoeden dat achter een deur aan het einde van de gang een bedrijf schuil gaat, waar een ambacht wordt uitgeoefend dat reeds zoveel eeuwen oud is. Wanneer men daar rond kijkt, lijkt het of de tijd heeft stil gestaan. Men vervaardigt er de tinnen kunst- en gebruiksvoorwerpen nog op een manier die vrijwel identiek is aan die welke door de eeuwen heen gebruikelijk is geweest. Tientallen oude, bronzen mallen staan in rekken gerijdt langs de muur. Vele dateren nog uit de 17e en 18e eeuw en nog iedere dag worden ze gebruikt. Nog iedere dag glijdt kokend hete, vloeibare tin via een soort soeplepel in deze antieke vormen om'er dan weer uit te komen als bijvoorbeeld het deksel, de buik, of de tuit van een originele Groninger kraankan. Het draaien van het ruw gegoten produkt geschiedt nog met de penhaak, het gieten zelf gebeurt met de hand. Het feit dat verschillende machines elektrisch worden aan-

En dat is logisch. Het bedrijf zou anders niet renderen. In een aparte afdeling staan de kant-en-klare voorwerpen. Avondmaalsserviezen, borden, de overbekende brandewijnbakjes, blakers, kandelaars, vijzels, heel originele zogenaamde „schapekannetjes” die heel vroeger werden gebruikt om jonge lammeren mee te voeren, koffiekannen en de beroemde maten waarvan er in totaal zeven zijn, variërend van een liter tot een centiliter. Er zijn weinig mensen die zo'n hele serie maten compleet hebben. Toch, Tollenaar kan de ontbrekende exemplaren leveren. „We kunnen praktisch alles maken,” zegt de heer Blauwboer, een ook repareren. Dat tinnen voorwerpen niet gerepareerd kunnen worden, is een fabeltje. „Kijk, de avondmaalskan en die bekers heeft een dominee uit Marken vorige week hier gebracht. Er moeten bekers van hetzelfde soort begemaakt worden. Dat doen we ook.”

Het materiaal dat bij de firma Loch, Tollenaar wordt verwerkt, bestaat voor 97 pct. uit zuiver tin, een eis die vooral Amerika stelt bij invoer. De resterende 3 pct. is wat lood, koper en antimoon. Wanneer die metalen zouden ontbreken, zou het tin veel te zacht zijn en is er met het ruwe produkt niets aan te vangen. Na het gieten, afdraaien, solderen, polijsten, etc. volgt de finishing touch: de kunstmatige veroudering van de glanzende voorwerpen. Ze worden ondergedompeld in een oxydebad en komen er weer uit met de dof-grijze kleur van antiques. Als men de heer Blauwboer vraagt naar de samenstelling van zo'n zuurbad, mompelt hij iets onverstaanbaars. Dat zal dan wel het geheim van de tinnegieter zijn. L.T.

Naam dekselblad. Sept.
1969.